

ከሊመጡ ርኢስ ኢሰያስ አፍወርቂ
እብ መናሰበት 28 ዓ.ድ እስትቅላል

ምን 15 ማዮ ለአንበተ በራምጅ ገማል 28ይ ዓ.ድ እስትቅላል ማሌ ረሰሚ ዲብ ስታድዩም አሰመረ እበ ገብአ ናይር መዳሊት ካቲመ ገአት እሉ። ክሉ ለአጅወእ ሰላም ወገማል ለበሸር ዐለ። ዕፌ ለቀድሞ ፈናንያም ዐባዩ ወነአይሽ ወለበዜሕ እተ ስታድዩም ሓድር ለዐለ ሸዑ ዝላም ዲብ ተአጠብሶ ሸቄ ወልትፈረጅ ዐለ። ዝላም ዶል እት ትቃጠር ወዶልመ እት ተሀርር መፈወድ መፈወድየት ዓዳት ወርያደት ሰፊር ዘመዴ ተኸሌ እግለ ዓ.ድ ረሰሚ ሐቆለ ከሰተዩ። ርኢስ ኢሰያስ አፈወርቂ ከሊመጡ አሰመዐ። ከዲብለ ዱሉይ ዐለ ዕፌ ፈን ተዐዳነ። ለመዳሊት ክል ናዕ። ብዙሕ ወፍቱይቱ። ምን ክሉ እግል መተቅብለት ለአትዐጀበ ላኪን 3,400 ለገብአ ደረሰ መዳርስ 2ይት ደረጃት አሰመረ ወዝያድ 50 ማርሐት ሸቅል ወመደርሲን ለሻረከው እቱ ሰላም። ዐማር፣ ምስንዮት ገባይል ቀር አፍሪቀ፣ መንጠቀት በሐር ቀየሕ ወክለ አፍሪቀ ምስል ዐለመ ለሸሬሕ እብ ሐረከት፣ ሙሲቀት ወሰወር እብ ደረሰ ለትዳለ ዐለ። ታምም ጽበጥ ናይለ ዲብ እስታድዩም አሰመረ እተ ረሰሚ ዓ.ድ 24 ማዮ 2019 ለትቀደመ ከሊማት እሊ ተሌቱ።

ሓይሳት ወሓይሳም ምሽተርከት ወዕዙማም
እሰልፍ እግል ኩሉ እት ቀበት ዐድ ወኻርጅ ለነበር ሸዑ ኤረትርዩ አሰናዩ! እግል ኩሎም እት መጦር ሸዑ ኤረትርዩ ወእት መጦር አማን ወዐዳሊት ለበጥረው ህዩ።

እት ፈድለ ምስንዮቶም ሐምዲ ትብጽሐም! እለ ናይረት መናሰበት እግል አገራም ለከድመት መፈውድየት ዓዳት ወርያደት፡ ምስለ ዶር ለቀደመው፡ ውላድ ዐድ ወምን ካርጅ ለአግመለው ጀሃት ሐምዲ እቀድም።

ካይሳት ወካይሳም፡

ሰቅራት ዒድ ሕርየት 2019፡ “ሰባት እት ሰሙድ እግል ዐማር!” ቱ። ናይ ሸዑብ ኤረትርየ መስትንክር ሰባት እንዴ ደምቀት ለትረኤት እተ ታሪካይት መርሐለት ሰበት ገብአት።

ሐቆ 2ይ ሐርብ ዐለም፡ ሸዑብ ኤረትርየ ክምለ ብዕዳም ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ቀደም ለገብአ ብዕድ ሕርየቱ እግል ልንሰእ ወጅቡ ለዐለ ሸዑብ እት እንቱ፡ እበ ናይለ መደት ለሀ ድቁባት፡ “ኤረትርየ እግል እስትራተጅያይ መሳሌሕነ ኢትከድም” እንዴ ትበሀለ፡ ለመብደኣይ ሐቁ ሰበት ትከለኣ፡ እግል 50 ሰነት ኩሉ ዋይዲባት ስያሰት ካፋል ወመትዐካራር እንዴ ፈናጠራ፡ ናይ ጨሚር ሓባል እንዴ ባተክ፡ እግል 30 ሰኖታት መትጃግራይ እብለ አለበን ፈራሰት ወእስትሸሃድ ጋብሀ፡ ... እስትቅላሉ ህዩ እብ ሕሽመት ቃኑን ነዘዐ። እት ቀበትለ ናይ ሰር ዘመን ጸብኢታት አባይ ሌጠ ቀልበ እንዴ ኢገብእ፡ ናይ ቀበቱ ናይ ክፍለ (መሸዕትራይ) ትፍል-ስያሰት እት ሰዬሕ፡ ሐርብ ኖስ-ኖስ ተዐደ፡ እንክሩ እት ለአትናድፍ ቱ ሕርየቱ ወእስትቅላሉ ለአድመነ።

ሐዳይ ምነ አግደ ናይ ሰሙድ ዐዋዲ ፍርስኖታት ሰባት እግል አትፋቃድ፡ ... እብ ሒለት ወተህዲዳት ይእርዕብ ወይአበርክ! ... አትባዳይ ወዕምጽ ይእትከበት! እግል ለሻላሽ ወመትገባር ሕሽመቼ ወሰዋልፍዬ ይአዘቤ!... ምን ጨብብ ይእትሻቀል! ... ወምን ልትደቀብ ይእትሐለል!... ምን ሸቅል ይእትዕብ!... ለሀበቼ፡ ደምዬ ወአርወሐቼ ይእመሚዕ!... አሰክ ሀደፍዬ ልትበጸሕ፡ በታተን ይእትሐለል! ... ምን ኬን እምነት ወቀል እብ ፍዕል እት አርደት እት ልትደጋገም ለትረኣ ዐላይም ሸዑብ ኤረትርያ ቱ።

እትሊ ለሐልፊ፡ 28 ሰነት ሕርየት ወእስትቅላል ዘበን ህዩ?...

ሸዑብ ኤረትርየ እግል እስትሸሃድ ክቡድ እንዴ ደፍዐ ለሐረረየ ድምርት ዐዱ እግል ልብኔ እተ ትበገሰ እቱ ወክድ፡ ዕርፍ እብለ ኢሊህይብ ጸብኢታት ዝሆ እንዴ ጸበዋካሁ እግል አጅግሐቱ ወአጅገሮቱ፡ መዕነት ለአለቡ ደግሽ ሕዱድ! መኔዕ ሰልበጠት! ርኡይ ህጁማት ዐሰከሪ! ከይናት ስያሰት! እቅትሳድያይ ከይናት! ሐርብ ጨሚም ቅወት! ናይ ከሪም ወአትቃሃር ወራራት ነፍሰያት! እቱ ለገብአ ጀራይም፡ “እምበል ሰሙድ ሸዑብ ኤረትርየ ምን ገብእ ወአተጽሀዩ?” ለልአተብል ቱ።

አዜ ህዩ?

“ለአምሀልየ አክተመት” ምነ ትበሀለ እቱ፡ አሰክለ ኢቃኑናይ መኔዕ ለትረፈዐ እቱ ለት’ተበዐናህ ሰለል፡ ለህሌነ እቱ ወቅት ወተየልል፡ ልሰዕ እንቡተት መርሐለት ሐዳስ ቱ። ምነ ጠቢዐቱ ናይ ርይሐት ወጸብሬ ወቅት ቱ። ርይሐት ወሰእዮብ ላኪን፡ ተሐድያት ናይ እለ መርሐለት ዘበን ሐዲስ ለሃሰስ ኢወጅብ። ቀደምለ ርሒብ ናይ ዲመ ናይ መርሀዮ (sustainable) በራምጅ ሰተቶት ወሸፊግ፡ እግል ሓድር ተየልል

እብ ዕምቅ እግል ኣመሮት ወቀየሞት፡ ርሒብ ናይ ስያሰት፡ እቅትሳድ ወመንገፎ ሐሲስ ጠልብ፡ ለትከፊ ሐብሬ እንዴ ሐየብነ፡ እብ ፍክር ወሀዱእ እንዴ ረሰምነ፡ ሱረት ዋድሐት እንዴ ኢነሰአነ ምነ፡ እት ክላሳት ሐሳሰ ወሻፍግ እንዴ ትሸመምነ እግል ንቀርር ሰበት ኢልትቀደር፡ እንትበህነ እት ሳብር ኣኬላል እግል ልግበእ ወጅቡ። ናይ ኣዜ ወቅሩብ ኣውካድ ኣውለውያት ወቀይ ህዬ፡ እግል ዘበን ሐዲሱ፡ ውጢት ኣርድየት ወአዋይን ኣድመኖት ቱ፡ ለልብል ለለኣመርቤነ ምን ክእሉል ቅየምነ ለልትበገስ ልባብ ቱ።

ምስል ኢተት ናይ እሊ ዘበን ሐዲሱ፡ ምን ኣሳሲያይ ናይ ብነእ ወጠን ስታት እንዴ ይእንፈግር፡ በህለት እብ ወቀይ ድቁብ ወእንታጅ ዛይድ፡ ርዝቅ ወጠን እንዴ ከለቅነ ወወፈርነ፡ ኣብካት ወኣርዛቅ፡ እብ ራትዐት ገበይ እንዴ ኣትመቃረሐክ፡ ምን ናይ መኣንበት ሸርፍ (subsistence) እቅትሳድ እንዴ ፈገርነ፡ ኑዕየት ሐያት ለፈይሐት ወዳይመት ገበይ (sustainably) ዲብ እንባድል፡ ዲብ ዘበናይ /ጥውርት ስናዐት ናይ ሰነያት ወኣንተጅት እቅትሳድ ፈገርቱ ለኣግደ መሃም። ናይ ብነእ ወጠን ሄራርነ እብ መልሃይ (steady) ሄራር እግል ኣተላላይ ህዬ፡ እግል ኣንተጅት ወእንታጅ ለለኣደቀቡ፡ ናይ ኣማን ዐቦት እቅትሳድ ለዋሉ ኣሳሲያም (fundamental) በራምጅ እብ መትኣያሰ እንዴ ኣርተዕነ ወካፊ መትቀዳም ኣርዛቅ እንዴ ወዴክ፡ እብ ዕጹፋት ወሸፋግ እግል ንትሀርቡብ ዲብ እሊ ለተሌ ኣሳሳት ዐማር ንረትቦም።

- ወጀዶት ክድመት ማይ፡ ክምስል ኣውለውየት ናይ ኣውለውያት፡ ማይ ሲቶ፡ ነዳፊት፡ ሐርሱ፡ ንዋይ ወስናዐት ለወስክ ዲኢኮን ለኢገምም፡ እብ ጥወር ብስር ወቴክኖለጂ ዲብ መዓል ለነውዕል እቡ በራምጅነ ኣትኣያሰ።
- ሸበከት ጽርግያታት፡ ወባቡር፡ ገበይ ሐብል ወዐነድር ቢትሮል፡ ዲብ ሰለሰ መራሕል፡ በህለት ሐደሶት ናይለ ቀደም እለ ለዐለ፡ ኣትኣያሰ እግል ሰርገል፡ ሐዲሱ፡ መጥ-መጦር በቃዐት ፍዕል፡ እብ ኑዕየት ወሸፋግ ክምስል ለሐይሰ ዊደት።
- ሚናት ወግንራራብ በሐር፡ ክሮዕ ወእትኩሩም ለዐለ መሻሬዕ፡ እንዴ ኣትሐሶሴክ፡ እበ ሔሰ ስታቲባት ዲብ ከርሰ ፋዬሕ ናይ ሸራከት መዓወነት ኣታይ።
- ዓማት ክድመት ከሀረበት ዲብ ደማር ቃርብ ሰበት ህለ እግል ደማን ለኣለበ ሐለት ከሀረበት ዲብ መጽንሐ መርሐለት እንዴ ዐዴካሁ፡ ፋዬሕ እምበል መሐገዝ ለለኣተግኔዕ ንዛም እብ ሐዲሰ እንዴ ኤተንክ እት ፍዕል ኣውዐሎት።
- ብቆዕ ወሻፍግ ዘበናይ መዋሰላት፡ ምድር፡ በሐር ጀው ወእትሳላት እበ ሔሰት ገበይ ምስል ናይ መንጠቀት ሸበካት ኣሲር።
- ኣብያት ሰከን፡ ክምስል ዎሮ ምን ኣሳሲያይ መቀደሲ ሐያት፡ ኣሰክ እለ እግል ኢትሰርገልነ እቶም መሻሬዕ፡ እበ ሔሰ ስታቲባት፡ ለሐሰ ቴክኖለጂ መትነፈዕ።
- ከደማት ዓፍየት ወተዕሊም፡ ብንዮት ትሕትየት ዓፍየት፡ እት ፋይሐት ክድመት ጠወሮቱ፡ ዲናጥ ዐማር ውብንዮት ወጠን ላቱ ርዝቅ ኣዳምነ እግል ረሸዶት ንዛም ወጀዶት ለለኣደቅብ ለለኣደሚዕ ክሉ እስትሰማራት ክምስል ለህሌ ዊደት።

- መጃላት ሰናዐት፣ በርናምጅ እብ በርናምጅ፣ እንዴ ኤተንከ ወአትሓየስከ እስትሰማር አዳለዮት፣
- ፈጽሞ፣ ለለአደሜዕ እብ ገበይ እግል አከዶት ዲብ ክሉ ጀብሃት ሰሙድ ዐማር ለህለ መካኒዝም እብ ፍንቱይ ናይለ ዲብ ካርጅ ለህለው ምዋጥኒን ምህም ዶር ለልትመጣወር በራምጅ ወግቡይ አትሓያስ አትሻፋግ።
- ነዳፈት ወፍገሪቱ እግል አከዶት፣ ለኢለአመሸግ ሐርብ ድድ ክሰሐ አደቀቦት።
- ናይ መንጠቀት ሸራክት ወመሰኩብት፣ እግል ናይ ከርስ ወራታት ዐማር ጣፌሕ አግቡይ ሕሸመት ሕድ ወሸራክት እግል ክልቀት አዳላይ።

ሓይሳት ወሓይሳም

ናይ እሊ ክሉ እት ለዐል ብህሉ ለህሌኮ ሐዲስ ለኢኮን ቅደይ፣ ናይ ተፋሲል ወሳይቅ እንዴ አትመምከ ምስ ተጠውራት መራሕል ሐዲስ እት ተትረኤ እት ፍዕል ክምሰል ልውዕል ዊደት፣ ተቃርቦታት ወሕሉል ቀሊል ሰበት አለቦም ክምሰል ዲመ ዲብ ፋይሐት መሻረክት ሸዑቡ፣ ለኢልትሐለል ሸቅል ወሰሙድ እንዴ አተንከብከ እግል ልግበእ። “ሰባት እብ ሰሙድ” እት አካኑ ሰበት ህለ ህዩ ምሸክለት ኢተህሌ እሉ።

ክምሰል እት ክሉ ታሪክን ዲብ ናይ እሊ መራሕል እሊመ እብ ዝያደት፣ ክምሰል መሰል፣ ደሚርን ለቀሰቅሱን ለትገመጸው፣ ለተአሰትህሎም ክድመት ለኢረክበው፣ ዝያደት ለሸቁ ወለልክህሎ ምዋጥኒን፣ ምሰል አንፋር ወሚርሐት ቅዋት ድፈዕ ሐምዴ ወሐበን እግልኩም ልግበእ።

ሰባት እብ ሰሙድ ዐማርን ምሰል ከረም ጥልት እግል ልገንድልቱ ዝያደት ክሉ ላኪን ሕሸመት እግል ሹሀዳን!

ዐውቴ እግል ገቢል!